



บันทึกข้อความ

กองการเจ้าหน้าที่
 เลขที่ ๑๐๐
 ท.จ. - 3 เม.ย. 2568
 เวลา 13.3๐ น.
 ฝ่ายบริหารและบรรจุแต่งตั้ง
 ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร

ส่วนราชการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข งานพัฒนาและจัดการสิ่งแวดล้อม

ที่ กสส ๓๓๖๖ /๒๕๖๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง รายงานผลการฝึกอบรม และขอเพิ่มประกาศนียบัตร ลงในทะเบียนประวัติ (ก.พ.๗)

เรียน ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ตามคำสั่งเทศบาลเมืองหนองปรือ ที่ ๗๗/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘ ให้นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์ ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาลปฏิบัติการ สังกัด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ผ่านศูนย์ฝึกอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ หลักสูตร “พื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ” ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๘ เป็นเวลา ๕ วัน ณ โรมแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร นั้น

บัดนี้ การฝึกอบรมได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงขอรายงานผลการฝึกอบรม โดยมีขอบเขตเนื้อหาการบรรยายทั้งหมด ดังนี้

๑. หลักกฎหมายทั่วไป บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
๒. กฎหมายสาธารณสุขกับการควบคุมเหตุรำคาญ และการออกคำสั่งทางปกครอง
๓. กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเหตุรำคาญ
๔. แนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ กรณีเสียงดัง
๕. แนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ กรณีกลิ่นรบกวน
๖. แนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ กรณีฝุ่นละออง
๗. การใกล้เคียงข้อพิพาท กรณีเหตุรำคาญ
๘. แบ่งกลุ่ม ๒ กลุ่ม ฝึกปฏิบัติการใกล้เคียงข้อพิพาท กรณีเหตุรำคาญ
๙. เทคนิคการใช้เครื่องมือด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับการจัดการเหตุรำคาญ
๑๐. อภิปรายและสรุปการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

โดยมีรายละเอียดเนื้อหา และสาระสำคัญตามสรุปแนบท้ายพร้อมกันนี้ ข้าพเจ้าขอเพิ่มใบประกาศนียบัตรสำเร็จการศึกษาหลักสูตร “พื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ” ลงในทะเบียนประวัติ (ก.พ.๗) ในลำดับต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

(Handwritten signature)

(นายศราวุธ อมรรธรรมสิน)
ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่
นายกเทศมนตรีเมืองหนองปรือ

- เรียน ปลัดเทศบาลเมืองหนองปรือ
- เพื่อโปรดทราบ/เพื่อพิจารณา
 - เพื่อโปรดพิจารณา

เรียน นายกเทศมนตรีเมืองหนองปรือ
- เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา

(นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์)
นักวิชาการสุขาภิบาลปฏิบัติการ

(นางสาวรชนีกร จันทรสนา)

(นางนุจรินทร์ ปาละโชติ)

รองปลัดเทศบาล ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดเทศบาลเมืองหนองปรือ

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

๐๑ เม.ย. ๒๕๖๘

หัวหน้าฝ่าย.....
 หัวหน้างาน.....
 เจ้าหน้าที่.....
 พิมพ์งาน.....



คำสั่งเทศบาลเมืองหนองปรือ
ที่ ๗๗ /๒๕๖๘

เรื่อง ให้พนักงานเทศบาลเดินทางไปราชการ

เลขที่	๕๐/๖๘
วันที่	๑๗ มี.ค. ๒๕๖๘
เวลา	
เลขที่รับ	๕๐/๖๘
วันที่รับ	๒๐ มี.ค. ๒๕๖๘
เวลา	
ชื่อผู้รับ	

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

๒๐ มี.ค. ๒๕๖๘

ด้วยกรมอนามัย ได้จัดโครงการอบรมพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมผ่านศูนย์ฝึกอบรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHTC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ หลักสูตร “พื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ” ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๘ เตราส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงให้พนักงานเทศบาลราย นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์ ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาลปฏิบัติการ สังกัด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เดินทางไปราชการเพื่อเข้าร่วมโครงการฯ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว โดยใช้รถยนต์ส่วนตัว ยี่ห้อ ฮอนด้า หมายเลขทะเบียน จง ๔๓๖๖ ชลบุรี เป็นพาหนะในการเดินทาง และให้มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้รายงานผลการฝึกอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมต่อผู้บังคับบัญชาทราบด้วย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๘ เป็นต้นไปจนกว่าเสร็จสิ้นภารกิจ

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายวินัย อินทร์พิทักษ์)

นายกเทศมนตรีเมืองหนองปรือ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวธันยวีร์คม แก้วพุดตาล)
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

แบบรายงานผลการเข้ารับการฝึกอบรม (ทั้งในประเทศ/ต่างประเทศ)

๑. ชื่อ - สกุล นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์ ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาล ระดับ ปฏิบัติการ
สังกัด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
๒. โครงการ/หลักสูตร พื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ
จัดทำโดย กรมอนามัย
๓. ระยะเวลาในการเดินทางไปเข้ารับการฝึกอบรม
ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๘ เป็นเวลา ๕ วัน
๔. สถานที่ฝึกอบรม ณ โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
๕. วัตถุประสงค์ในการเข้ารับการฝึกอบรม
เพื่อให้ผู้อบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญ และสามารถจัดการ
แก้ไขปัญหาเหตุรำคาญได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
๖. งบประมาณในการฝึกอบรม ค่าลงทะเบียน ๖,๐๐๐ บาท ค่าที่พัก จำนวน ๕,๖๐๐ บาท และค่าเดินทางไป
ราชการ จำนวน ๑,๒๒๐ บาท
๗. สรุปเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการฝึกอบรม
 ๑. หัวข้อ “หลักกฎหมายทั่วไป บทบาท และอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม
กฎหมายสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม” โดย อาจารย์ศุภมล ศรีสุขวัฒนา
นักวิชาการอิสระ
 - ๑.๑ ระบบนิติรัฐและสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญไทย
รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่กำหนดโครงสร้างการปกครองของประเทศ และคุ้มครองสิทธิ
เสรีภาพของประชาชน รวมถึงสิทธิด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ระบบนิติรัฐคือการที่ประเทศปกครองโดยใช้
กฎหมายเป็นหลัก รัฐต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยที่หน่วยงาน
ของรัฐ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิของประชาชน รัฐมีหน้าที่รับรองสิทธิเสรีภาพ เช่น สิทธิใน
การได้รับ บริการสาธารณสุข และสิทธิในการมีสิ่งแวดล้อมที่ดี การปกครองด้วยกฎหมายช่วยให้เกิดความ
เป็นธรรม ลดการใช้ ดุลยพินิจที่ไม่เหมาะสม และป้องกันการละเมิดสิทธิของประชาชนโดยรัฐ
 ๑. รัฐธรรมนูญและการปกครองด้วยกฎหมายไทย
รัฐธรรมนูญไทยเป็นแม่บทในการกำหนดโครงสร้างการบริหารประเทศ และ
วางกรอบ กฎหมายสำหรับการบริหารงานของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการสำคัญของการ
ปกครองด้วยกฎหมายไทย ได้แก่ หลักประชาธิปไตย หลักนิติธรรม และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
รัฐต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ลดการใช้อำนาจโดยมิชอบ และเปิดโอกาสให้
ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้
 ๒. ระบบการบริหารราชการแผ่นดินของไทย
การบริหารราชการแผ่นดินของไทยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ ราชการ
ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนกลางมีหน่วยงานระดับกระทรวง ทบวง
กรม ที่รับผิดชอบกำหนดนโยบายและบังคับใช้กฎหมายทั่วประเทศ ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและ
/อำเภอ...

อำเภอ ซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางในพื้นที่และมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเมืองพัทยา มีอำนาจในการบริหารจัดการตนเอง ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดโดยกฎหมาย

๓. นโยบายและหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกด้าน เช่น การศึกษา สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม รัฐมีหน้าที่ในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ส่งเสริม สิทธิแรงงาน และดูแลประชากรกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุและคนพิการ หน้าที่ของรัฐยังครอบคลุมถึง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การคุ้มครองสิทธิชุมชน และการป้องกันมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

๑.๒ ระบบสุขภาพกับอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ต้องคุ้มครองให้กับประชาชน

ระบบสุขภาพตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนต้องได้รับบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพโดยไม่เลือกปฏิบัติ รัฐต้องจัดให้มีมาตรฐานการบริการที่เท่าเทียมทั่วประเทศ งานอนามัยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับการควบคุมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ เช่น คุณภาพน้ำ อากาศ การกำจัดของเสีย และการลดมลพิษ ที่อาจส่งผลต่อสุขภาพประชาชน การบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและลด ผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากมลภาวะ เช่น การควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม การตรวจสอบคุณภาพอาหาร และการจัดการพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ ปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลต่อสุขภาพจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางอากาศ สารเคมีตกค้างในอาหาร การปนเปื้อนของน้ำ และปัญหาสุขภาพ ซึ่งรัฐต้องจัดให้มี มาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ

๑. นิยาม “สุขภาพ” “อนามัย” และ “การสุขภาพ”

“สุขภาพ” หมายถึงภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ และสังคม ไม่ใช่แค่การปราศจากโรค

“อนามัย” หมายถึงแนวปฏิบัติที่ช่วยป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ เช่น สุขอนามัยส่วนบุคคล สุขภาพอาหาร และสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม

“การสุขภาพ” หมายถึงมาตรการที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี เช่น การจัดการขยะ น้ำเสีย และคุณภาพอากาศ

๒. ระบบสุขภาพตามรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญกำหนดให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและทั่วถึงรัฐต้องจัดให้มีระบบประกันสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลได้อย่างเสมอภาค นโยบายสาธารณสุขต้องครอบคลุมถึงการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ที่เหมาะสม

๓. งานอนามัยสิ่งแวดล้อมและขอบเขตงาน

งานอนามัยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับการควบคุมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ เช่น คุณภาพน้ำ อากาศ การกำจัดของเสีย และการลดมลพิษ ขอบเขตงานประกอบด้วยตรวจสอบควบคุม และดำเนินมาตรการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะติดเชื้อ การจัดการสารเคมี อันตราย และการป้องกันเหตุรำคาญที่กระทบต่อสุขภาพ

๔. การบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมคุณภาพ สิ่งแวดล้อม เช่น การควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม การตรวจสอบคุณภาพอาหาร และการบริหาร
/จัดการแหล่ง...

จัดการแหล่งน้ำสะอาด การดำเนินงานต้องเป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานที่กำหนด เช่น พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เช่น การลดขยะ การใช้น้ำอย่างประหยัด และการมีส่วนร่วมในโครงการอนามัยสิ่งแวดล้อม ของชุมชน

๑.๓ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการงานอนามัยสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย

๑. ระบบกฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมไทย

กฎหมายด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมกำหนดแนวทางการบริหารและควบคุมสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทางสุขภาพ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

๒. โครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยแบ่งออกเป็นสามระดับ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนกลางมีบทบาทกำหนดนโยบาย ส่วนภูมิภาครับผิดชอบดำเนินการตามนโยบาย และส่วนท้องถิ่นดูแลการปฏิบัติจริงในพื้นที่

๓. การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการตนเอง ภายใต้กรอบของกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากแต่ละพื้นที่สามารถกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคู่ที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

๔. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ร.บ. การผังเมือง และ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อสุขภาพ ของประชาชน

๑.๔ การบังคับใช้กฎหมายการสาธารณสุขและหลักการออกคำสั่งตามกฎหมายปกครอง และความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

๑. งานอนามัยสิ่งแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีพ
งานอนามัยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับมาตรการและแนวปฏิบัติในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อสุขภาพ

๒. โครงสร้างกลไกการบังคับใช้ตามกฎหมาย : เจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข
เจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุขมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบ ควบคุม และบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม อำนาจของเจ้าพนักงานรวมถึงการออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข ปิดสถานประกอบการที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานสุขาภิบาล และดำเนินคดีกับผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย

๓. การคุ้มครองประชาชนของกฎหมายการสาธารณสุข

กฎหมายการสาธารณสุขมีบทบาทในการปกป้องประชาชนจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลต่อสุขภาพ เช่น มลพิษจากอุตสาหกรรม สารเคมีอันตราย และคุณภาพอาหาร รัฐต้องมีมาตรการป้องกัน และควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำและอากาศ

๔. ระบบและข้อบังคับการจัดการเหตุรำคาญตามกฎหมายสาธารณสุข

เหตุรำคาญทางสาธารณสุขหมายถึงสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น เสียงดัง กลิ่นเหม็น หรือการปล่อยน้ำเสียโดยไม่ได้รับการบำบัด หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีมาตรการควบคุม เช่น การออกคำสั่งปรับปรุงแก้ไข และการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด

๕. การปฏิบัติหน้าที่กับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตามพรบ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน และพรบ.ความรับผิดชอบการละเมิดของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่ใช้อำนาจโดยมิชอบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน หากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือกระทำผิดพลาดจนก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน อาจต้องรับผิดชอบทั้งทางวินัย แพ่ง และอาญา ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒. หัวข้อ “กฎหมายสาธารณสุขกับการควบคุมเหตุรำคาญ และการออกคำสั่งทางปกครอง” โดย อาจารย์พรพรรณ ไผ่สุพร นักวิชาการอิสระ

ในสังคมเมืองที่มีการเติบโตของชุมชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปัญหา "เหตุรำคาญ" กลายเป็นประเด็น ที่ต้องมีการควบคุมอย่างเหมาะสมเพื่อรักษาคุณภาพชีวิตของประชาชน กฎหมายสาธารณสุขจึงเข้ามา มีบทบาท สำคัญในการกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านการออกคำสั่งทางปกครอง

๒.๑ สารสำคัญของกฎหมาย เรื่อง เหตุรำคาญ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้เหตุรำคาญเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการควบคุม โดยเฉพาะ มาตรา ๒๕ ซึ่งระบุว่าเหตุรำคาญ ได้แก่ การกระทำที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เช่น กลิ่นเหม็น เสียงดังเกินมาตรฐาน น้ำเสีย ฝุ่นละออง และมลพิษอื่น ๆ โดยมีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถ ดำเนินการตรวจสอบและออกคำสั่งให้ปรับปรุง แก้ไข หรือระงับการกระทำที่เป็นเหตุรำคาญ

๒.๒ บทบาทของเจ้าพนักงานในการจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุรำคาญ

เมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม กระบวนการประกอบด้วย

๑. การรับเรื่องร้องเรียน ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ หนังสือ หรือสื่อมวลชน
๒. การตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยใช้เครื่องมือวัดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การวัดระดับเสียง กลิ่น หรือคุณภาพน้ำ
๓. การออกคำแนะนำเบื้องต้น ให้ผู้ก่อเหตุปรับปรุงแก้ไขก่อนใช้มาตรการบังคับ
๔. การติดตามผล หากยังไม่ดำเนินการแก้ไข อาจต้องออกคำสั่งทางปกครอง

๒.๓ การออกคำสั่งทางปกครอง

เมื่อพบว่ามีเหตุรำคาญที่ไม่ได้รับการแก้ไข เจ้าพนักงานมีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งต้องประกอบด้วย

๑. รายละเอียดของเหตุรำคาญและข้อเท็จจริงที่ตรวจพบ
๒. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๓. แนวทางการแก้ไขและระยะเวลาที่กำหนด
๔. สิทธิของผู้ถูกร้องเรียนในการอุทธรณ์คำสั่ง

หากผู้ก่อเหตุรำคาญไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อาจมีโทษปรับหรือคำสั่งให้ระงับกิจการ และในกรณีที่มีผลกระทบเป็นวงกว้าง เจ้าพนักงานสามารถประกาศให้เป็น "พื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ" ได้

๒.๔ กรณีศึกษาการจัดการเรื่องร้องเรียนและเหตุรำคาญ

๑. กรณีร้องเรียนอยู่ช่อมรถ: เสียงดังจากการทำงานเกินค่ามาตรฐาน

๑. อยู่ช่อมรถในชุมชนก่อให้เกิดเสียงดังจากการเคาะ เจียร และใช้เครื่องมือช่างที่มีระดับเสียงเกินมาตรฐาน

๒. เจ้าหน้าที่ตรวจวัดระดับเสียงและพบว่ามีการรบกวนเกินมาตรฐานที่กำหนด

๓. ออกคำสั่งให้เจ้าของอยู่ดำเนินการลดเสียง เช่น การติดตั้งฉนวนกันเสียงหรือกำหนดเวลาในการทำงาน

๒. ปัญหามลพิษจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์: กลิ่นเหม็นจากมูลสัตว์รบกวนชุมชน

๑. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ในเขตชุมชนส่งกลิ่นเหม็นจากมูลสัตว์และน้ำเสียที่ไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม

๒. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและพบว่าระบบบำบัดของฟาร์มไม่ได้มาตรฐาน

๓. มีคำสั่งให้เจ้าของฟาร์มดำเนินการปรับปรุงระบบบำบัดของเสียและควบคุมกลิ่นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๓. ปัญหาโรงงานอุตสาหกรรม: น้ำเสียและฝุ่นละอองที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

๑. โรงงานบางแห่งปล่อยน้ำเสียที่ปนเปื้อนสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อชุมชน

๒. ฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง

๓. เจ้าหน้าที่สั่งให้โรงงานติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและมาตรการควบคุมฝุ่นละอองพร้อมกำหนดระยะเวลาปรับปรุง

๔. แนวทางการดำเนินการ: การตรวจสอบ การออกคำสั่ง และการบังคับใช้กฎหมาย

๑. การตรวจสอบ: ใช้เครื่องมือวัดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ร้องเรียน

๒. การออกคำสั่ง: หากพบว่าเป็นเหตุรำคาญ ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข หรือหยุดกิจการ

๓. การบังคับใช้กฎหมาย: หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อาจมีโทษปรับ การระงับกิจการ หรือเพิกถอนใบอนุญาต

๓. หัวข้อ “กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเหตุรำคาญ” โดย อาจารย์ทัชธัช หิรัญเรือง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

๓.๑ สถานการณ์ปัญหาเหตุรำคาญในประเทศไทย

ปัจจุบัน ปัญหาเหตุรำคาญในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของเมือง อุตสาหกรรม และจำนวนประชากรในเขตเมืองที่มากขึ้น ปัญหาที่พบมาก ได้แก่ เสียงดัง กลิ่นเหม็น น้ำเสีย ฝุ่นละออง และมลพิษจากแสงไฟ ทั้งนี้ การบังคับใช้กฎหมายยังคงมีช่องโหว่ ทำให้การจัดการเหตุรำคาญไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ความหมาย ลักษณะ และองค์ประกอบของเหตุรำคาญ

เหตุรำคาญหมายถึงสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน สามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก ได้แก่

๑. เหตุรำคาญส่วนบุคคล (Private Nuisance): ส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เฉพาะเจาะจง

๒. เหตุรำคาญสาธารณะ (Public Nuisance): มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม องค์ประกอบของเหตุรำคาญประกอบด้วย กลิ่น เสียง ฝุ่นละออง คิว้น น้ำเสีย ขยะมูลฝอย และแสงรบกวน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน

๓.๓ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขกับการควบคุมเหตุรำคาญ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดการเหตุรำคาญอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยเฉพาะ มาตรา ๒๕ ซึ่งกำหนดให้เหตุรำคาญต้องได้รับการควบคุม นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายควบคุมอาคาร และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางเสียงและอากาศ เพื่อใช้ในการควบคุมและจัดการ เหตุรำคาญอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเหตุรำคาญ

๑. รับเรื่องร้องเรียน: ประชาชนสามารถแจ้งเหตุรำคาญผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น หน่วยงานท้องถิ่น หรือสายด่วนร้องเรียน

๒. ตรวจสอบข้อเท็จจริง: เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่และใช้เครื่องมือวัดค่ามาตรฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม

๓. วินิจฉัยและออกคำสั่ง: หากพบว่าเป็นเหตุรำคาญจริง เจ้าพนักงานสามารถออกคำสั่งให้แก้ไข หรือระงับเหตุรำคาญได้

๔. ติดตามผลและบังคับใช้กฎหมาย: หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตาม อาจถูกปรับหรือมีมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติม

๓.๕ แนวทางการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

หากเหตุรำคาญส่งผลกระทบในวงกว้าง เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถประกาศพื้นที่ควบคุม เหตุรำคาญตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งช่วยให้สามารถดำเนินมาตรการควบคุม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๖ เทคนิคการใช้เครื่องมือสำหรับการวินิจฉัยเหตุรำคาญ

เจ้าหน้าที่ใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์เพื่อตรวจสอบและวินิจฉัยเหตุรำคาญ เช่น เครื่องวัดระดับเสียง สำหรับปัญหามลพิษทางเสียง เครื่องวัดคุณภาพอากาศ สำหรับตรวจสอบฝุ่นละอองและกลิ่น เครื่องวัด คุณภาพน้ำ สำหรับตรวจสอบปัญหาน้ำเสีย ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานในการดำเนิน มาตรการควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย

๓.๗ กรณีศึกษาการตรวจสอบ วินิจฉัย และแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ

๑. อยู่ช่อมรดกเสียงดังเกินมาตรฐาน: เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งให้ติดตั้งฉนวนกันเสียงหรือกำหนดเวลาการทำงาน

๒. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ส่งกลิ่นเหม็น: ส่งปรับปรุงระบบกำจัดของเสียและควบคุมกลิ่นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๓. โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสีย: บังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและกำหนดให้ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย

๔. แสงจากป้ายโฆษณารบกวนที่อยู่อาศัย: กำหนดมาตรฐานการใช้แสงไฟและการควบคุมทิศทางแสง

/๔. หัวข้อ...

๔. หัวข้อ “แนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ กรณีเสียงดัง”
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐพล อ้นแฉ่ง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มลพิษทางเสียงเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตเมืองและพื้นที่อุตสาหกรรม การจัดการเสียงรบกวนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมาย เทคโนโลยี และความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ สถานการณ์มลพิษทางเสียง

ปัจจุบันมลพิษทางเสียงในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การจราจร โรงงาน อุตสาหกรรม สถานบันเทิง และงานก่อสร้าง รายงานจากกรมควบคุมมลพิษระบุว่า ระดับเสียงเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง (Leq, ๒๔ ชม.) ของไทยอยู่ที่ ๗๐ dBA ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานแนะนำขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดไว้ที่ ๕๕ dBA สำหรับพื้นที่อยู่อาศัย

๔.๒ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเสียง

เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของอากาศและสามารถวัดได้ในหน่วยเดซิเบล (dBA) มลพิษทางเสียง เกิดขึ้นเมื่อเสียงดังเกินมาตรฐานหรือรบกวนการดำรงชีวิตของประชาชน ตัวชี้วัดทางเสียงที่สำคัญ ได้แก่

- Leq,T (ระดับเสียงเฉลี่ย)
- Lmax (ระดับเสียงสูงสุด)
- Lmin (ระดับเสียงต่ำสุด)
- L๑๐ และ L๙๐ (ระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเสียง)

๔.๓ ผลกระทบของเสียงต่อสุขภาพ

เสียงรบกวนสามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น

- การสูญเสียการได้ยิน หากสัมผัสเสียงดังเกิน ๘๕ dBA เป็นเวลานาน
- โรคหัวใจและความดันโลหิตสูง เนื่องจากความเครียดจากเสียงรบกวน
- ผลกระทบต่อการนอนหลับ หากเสียงดังเกิน ๓๐ dBA อาจรบกวนการนอน
- ความเครียดและสมาธิสั้น ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง

๔.๔ เทคนิคการตรวจวัด การวิเคราะห์ และแปลผล

การตรวจวัดเสียงต้องใช้อุปกรณ์มาตรฐาน เช่น เครื่องวัดระดับเสียง (Sound Level Meter) ตามมาตรฐาน ISO ๑๙๙๖ และ IEC ๖๑๖๗๒ ค่าที่สำคัญในการวิเคราะห์เสียง ได้แก่

- Leq, ๒๔ ชม. (ระดับเสียงเฉลี่ยตลอด ๒๔ ชั่วโมง)
- Lmax (ระดับเสียงสูงสุดที่วัดได้)
- ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของเสียง (L๑๐, L๙๐) ซึ่งใช้วิเคราะห์เสียงพื้นหลังและเสียงรบกวน

๔.๕ กฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

การควบคุมมลพิษทางเสียงอยู่ภายใต้กฎหมายและมาตรฐานต่าง ๆ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ – กำหนดให้เสียงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นเหตุรำคาญที่ต้องได้รับการควบคุม
๒. พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ – กำหนดมาตรฐานเสียงที่ยอมรับได้
๓. ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ – กำหนดระดับเสียงรบกวนที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
๔. มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO) – แนะนำระดับเสียงที่ปลอดภัยสำหรับการอยู่อาศัย และสถานที่ทำงาน

๔.๖ แนวทางการควบคุมเสียงดังเพื่อลดเหตุรำคาญ

การจัดการมลพิษทางเสียงสามารถทำได้โดยใช้ ๓ แนวทางหลัก

๔.๖.๑ การควบคุมที่แหล่งกำเนิดเสียง

- ใช้เครื่องจักรที่มีระดับเสียงต่ำ
- ติดตั้งอุปกรณ์ลดเสียง เช่น ฉนวนกันเสียง หรือซิลencer
- กำหนดเวลาการทำงานของเครื่องจักรที่ส่งเสียงดัง

๔.๖.๒ การควบคุมที่ทางผ่านเสียง

- ติดตั้งกำแพงกันเสียงรอบโรงงานหรือแหล่งกำเนิดเสียง
- ใช้วัสดุที่ช่วยลดการสะท้อนของเสียงภายในอาคาร
- วางแผนผังเมืองให้มีแนวกันเสียงระหว่างพื้นที่อุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย

๔.๖.๓ การป้องกันที่ผู้รับเสียง

- ลดเวลาที่อยู่ในบริเวณที่มีเสียงดังเกินมาตรฐาน
- ใช้อุปกรณ์ป้องกันเสียง เช่น ที่ครอบหู (Ear Muffs) หรือ ที่อุดหู (Ear Plugs)
- ปรับพฤติกรรมการใช้เครื่องเสียงให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

๕. หัวข้อ “แนวทางการจัดการและการแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ กรณี กลิ่นรบกวน”

โดย อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ งามมุข รองผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

๕.๑ การควบคุมและการจัดการเหตุรำคาญจากกลิ่นเหม็น

กลิ่นเหม็นสามารถเกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดหลายประเภท เช่น กระบวนการผลิตในโรงงาน

การเผาไหม้ของเสีย และการหมักหมมของสารอินทรีย์ วิธีการควบคุมกลิ่นที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

- การใช้สารเคมีบำบัดกลิ่น เช่น สารออกซิไดซ์ หรือสารดูดซับกลิ่น
- การปรับปรุงระบบระบายอากาศ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดี ลดการสะสมของกลิ่น
- การติดตั้งอุปกรณ์กรองอากาศ เช่น ถ่านกัมมันต์ ตัวกรองชีวภาพ (Biofilter) หรือระบบ

บำบัดด้วยน้ำ

- การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เช่น จุลินทรีย์กำจัดกลิ่นที่ช่วยย่อยสลายสารอินทรีย์ที่ก่อให้เกิดกลิ่น

๕.๒ เทคนิคการตรวจวินิจฉัยปัญหาเหตุรำคาญจากกลิ่นเหม็น และการใช้เครื่องมือตรวจวัดกลิ่น

การตรวจวัดกลิ่นสามารถทำได้โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น

- Gas Chromatography (GC) – ใช้แยกและวิเคราะห์องค์ประกอบของกลิ่น
- Electronic Nose (E-Nose) – ใช้เซ็นเซอร์เพื่อตรวจจับสารระเหยที่มีกลิ่น
- Dynamic Olfactometry – ใช้บุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นตัววัดระดับกลิ่น
- การวิเคราะห์ทางเคมี – ตรวจหาความเข้มข้นของสารที่มีกลิ่น เช่น ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H₂S)

และแอมโมเนีย (NH₃)

การตรวจวัดกลิ่นควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความเข้มข้นของกลิ่น ระยะเวลาสัมผัส และสภาพแวดล้อม เพื่อให้สามารถวินิจฉัยและควบคุมปัญหาได้อย่างแม่นยำ

๕.๓ แหล่งกำเนิดกลิ่นจากโรงงานอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมเป็นแหล่งกำเนิดกลิ่นที่สำคัญ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารอินทรีย์ และกระบวนการหมักหมม ตัวอย่างแหล่งกำเนิดกลิ่นจากอุตสาหกรรม ได้แก่

- โรงงานแปรรูปอาหารทะเล – กลิ่นจากของเสียอินทรีย์และกระบวนการผลิต

/- โรงงานผลิต...

- โรงงานผลิตปุ๋ยและยาฆ่าแมลง – กลิ่นจากสารเคมีและกระบวนการหมัก
- โรงงานเคมีและปิโตรเคมี – กลิ่นจากสารอินทรีย์ระเหย (VOCs)
- โรงงานฟอกหนัง – กลิ่นจากสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการฟอกหนัง
- โรงงานบำบัดน้ำเสีย – กลิ่นจากก๊าซที่เกิดจากกระบวนการย่อยสลายทางชีวภาพ

๕.๔ การควบคุมกลิ่นจากอุตสาหกรรม

การลดกลิ่นจากโรงงานอุตสาหกรรมสามารถทำได้โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและการออกแบบระบบที่ดี เช่น

- การใช้ระบบบำบัดอากาศ เช่น Wet Scrubber, Activated Carbon Filter, Biofilter ซึ่งช่วยกำจัดสารระเหยที่เป็นต้นเหตุของกลิ่น

- การใช้สารดูดซับกลิ่น เช่น ถ่านกัมมันต์ ซีโอไลต์ และวัสดุดูดซับอื่น ๆ
- การควบคุมที่แหล่งกำเนิด เช่น เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต ลดการใช้สารที่มีกลิ่นรุนแรง
- การออกแบบระบบระบายอากาศ เพื่อช่วยกระจายตัวของกลิ่นและลดความเข้มข้นของสารที่มีกลิ่น
- การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เช่น การใช้จุลินทรีย์บำบัดกลิ่นที่สามารถย่อยสลายสารที่ก่อให้เกิดกลิ่นได้

๖. หัวข้อ “แนวทางการจัดการและการแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ กรณี ฝุ่นละออง”

โดย อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ งามมุข รองผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร

ปัญหาฝุ่นละอองเป็นหนึ่งในปัญหามลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น โรงงานอุตสาหกรรม และโครงการก่อสร้าง การควบคุม และลดปริมาณฝุ่นละอองจำเป็นต้องใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น

๖.๑ ความหมายและประเภทของฝุ่นละออง

ฝุ่นละอองเป็นอนุภาคแขวนลอยในอากาศที่เกิดจากกระบวนการทางธรรมชาติและกิจกรรมของมนุษย์ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเภทหลัก ได้แก่

- ฝุ่นขนาดใหญ่ (TSP – Total Suspended Particles)
- ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{๑๐}, PM_{๒.๕}) ซึ่งสามารถเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจและกระแสเลือด
- ละอองไอโลหะ (Fume) ที่เกิดจากการเผาไหม้โลหะ
- ควีน (Smoke) จากการเผาไหม้ของเสียหรือเชื้อเพลิง
- ก๊าซพิษที่ปนเปื้อนในฝุ่นละออง เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) และไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂)

๖.๒ แหล่งกำเนิดฝุ่นละออง

แหล่งกำเนิดทางธรรมชาติ เช่น ละอองเกสร ไฟป่า ภูเขาไฟระเบิด แหล่งกำเนิดจากกิจกรรมของมนุษย์

- การก่อสร้างและการขุดเจาะ
- โรงงานอุตสาหกรรม เช่น การผลิตปูนซีเมนต์ เหล็ก และเคมีภัณฑ์
- การจราจร โดยเฉพาะจากเครื่องยนต์ดีเซล
- การเผาไหม้เชื้อเพลิงและขยะ

๖.๓ ผลกระทบของฝุ่นละอองต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- การระคายเคืองระบบทางเดินหายใจ
- โรคปอด เช่น ซิลิโคซิส (Silicosis) และแอสเบสโตซิส (Asbestosis)
- อาการแพ้และโรคเกี่ยวกับผิวหนัง
- เพิ่มความเสี่ยงของโรคหัวใจและมะเร็งปอด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ลดทัศนวิสัยและทำให้เกิดหมอกควัน
- ทำให้พืชได้รับแสงแดดไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการสังเคราะห์แสง
- ปนเปื้อนในดินและแหล่งน้ำ ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

๖.๔ เทคนิคการตรวจวัดและประเมินคุณภาพอากาศ

เครื่องมือตรวจวัดฝุ่นละออง

- เครื่องวัดฝุ่นแบบ Optical Particle Counter (OPC)
- เครื่องวัดฝุ่นด้วยระบบกราวิเมตริก (Gravimetric Analysis)
- เครื่องตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเรียลไทม์ มาตรฐานฝุ่นละอองในบรรยากาศ
- PM_{๒.๕} ไม่ควรเกิน ๕๐ µg/ms (ค่าเฉลี่ยรายปีของไทย)
- PM_{๑๐} ไม่ควรเกิน ๑๒๐ µg/ms (ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง)
- TSP ไม่ควรเกิน ๓๓๐ µg/ms

๖.๕ แนวทางการควบคุมและลดปัญหาฝุ่นละออง

๖.๕.๑ การควบคุมที่แหล่งกำเนิด

- ใช้เครื่องจักรและกระบวนการผลิตที่ลดการปล่อยฝุ่น
- ใช้เชื้อเพลิงสะอาด เช่น ก๊าซธรรมชาติ แทนถ่านหิน
- ติดตั้งอุปกรณ์กรองฝุ่น เช่น Electrostatic Precipitator (ESP) และ Baghouse Filter

๖.๕.๒ การควบคุมที่ทางผ่านของฝุ่น

- การใช้สเปรย์น้ำ และระบบพ่นละอองน้ำในพื้นที่ก่อสร้าง
- การปลูกต้นไม้และแนวกันฝุ่นในเขตเมือง
- การใช้กำแพงกันฝุ่นและการทำถนนให้เปียกเพื่อลดการฟุ้งกระจาย

๖.๕.๓ การป้องกันที่ผู้รับฝุ่นละออง

- การใช้หน้ากากอนามัยที่สามารถกรองฝุ่น PM_{๒.๕} ได้
- การหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีมลพิษทางอากาศสูงในช่วงเวลาที่มีค่าฝุ่นเกินมาตรฐาน
- การปรับระบบระบายอากาศในอาคารให้มีการกรองฝุ่นละออง

๖.๖ แนวทางการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

๖.๖.๑ มาตรการเชิงป้องกัน

- การพัฒนาเทคโนโลยีการเผาไหม้ที่สะอาดเพื่อลดมลพิษจากโรงงานและยานพาหนะ
- การบังคับใช้มาตรฐานการปล่อยมลพิษที่เข้มงวดขึ้น
- การควบคุมการเผาในที่โล่งเพื่อลดปริมาณฝุ่น PM_{๒.๕}
- การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด

๖.๖.๒ มาตรการเชิงบรรเทา

- การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองเพื่อช่วยดูดซับมลพิษทางอากาศ
- การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนเพื่อลดจำนวนรถยนต์ส่วนบุคคล
- การกำหนดเขตควบคุมมลพิษทางอากาศในพื้นที่ที่มีค่าฝุ่นเกินมาตรฐาน
- การให้ความรู้และแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดมลพิษทางอากาศ

๖.๗ มาตรการทางกฎหมายและการควบคุมฝุ่นละออง

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕
- มาตรฐานคุณภาพอากาศขององค์การอนามัยโลก (WHO)
- กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศของกรมควบคุมมลพิษ
- กำหนดค่าฝุ่นละอองที่อนุญาตให้ปล่อยออกจากโรงงานอุตสาหกรรม
- กำหนดมาตรฐานการปล่อยไอเสียจากยานพาหนะ
- มาตรการควบคุมฝุ่นจากไซต์ก่อสร้าง

๗. หัวข้อ “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรณีเหตุรำคาญ” โดย อาจารย์ประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ ประธานมูลนิธิสถาบันการศึกษาและพัฒนากิจการความขัดแย้ง ด้วยสันติวิธี

ปัญหาเหตุรำคาญเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในสังคมเมืองและพื้นที่ชุมชน ซึ่งอาจเกิดจากเสียงดัง กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยลดความขัดแย้งและหาทางออกที่เหมาะสมโดยไม่ต้องดำเนินคดีทางกฎหมาย

๗.๑ ระบบและขั้นตอนการจัดการเหตุรำคาญ

การจัดการเหตุรำคาญตามกฎหมายสาธารณสุขประกอบด้วย ๕ ขั้นตอนหลัก ได้แก่

- การรับเรื่องร้องเรียน - ประชาชนสามารถร้องเรียนได้ผ่านหน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือสำนักงานสาธารณสุข

- การตรวจสอบข้อเท็จจริง - เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบว่าเรื่องร้องเรียนเข้าข่ายเป็นเหตุรำคาญ หรือไม่

- การเจรจา/ไกล่เกลี่ย - ใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อหาทางออกที่ยอมรับได้ทั้งสองฝ่าย

- การออกคำสั่งทางปกครอง - หากไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ อาจมีการออกคำสั่งให้แก้ไขหรือระงับ

เหตุรำคาญ

- การดำเนินคดี - หากผู้ก่อเหตุไม่ปฏิบัติตาม อาจต้องเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย

๗.๒ หลักการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (Mediation) คือกระบวนการที่ใช้บุคคลที่สามเป็นกลางเพื่อช่วยให้คู่กรณี สามารถตกลงกันได้ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

- ความเป็นกลางและอิสระ - ผู้ไกล่เกลี่ยต้องไม่เข้าข้างฝ่ายใด

- ความสมัครใจ - คู่กรณีต้องยินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยโดยปราศจากการบังคับ

- ความเป็นธรรม - ต้องสร้างเงื่อนไขที่เท่าเทียมสำหรับทุกฝ่าย

- การรักษาความลับ - ข้อมูลในการไกล่เกลี่ยต้องไม่ถูกเปิดเผย คุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ยที่ดี

- ความเป็นกลางและยุติธรรม

- มีความรู้ด้านกฎหมายและเทคนิคการเจรจา

- มีทักษะการสื่อสารที่ดี (การฟัง การถาม การสรุปความ)

๗.๓ เทคนิคและขั้นตอนวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กรณีเหตุรำคาญ
การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับเหตุรำคาญมี ๕ ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่

๑. การเตรียมตัวก่อนการไกล่เกลี่ย

- ศึกษาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของความขัดแย้ง
- เตรียมแนวทางเจรจาที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นธรรม

๒. การเริ่มประชุมไกล่เกลี่ย

- แนะนำตัวผู้ไกล่เกลี่ยและอธิบายวัตถุประสงค์ของการไกล่เกลี่ย
- สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและสร้างความไว้วางใจให้คู่กรณี

๓. การเข้าสู่การแก้ปัญหา

- ใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) เพื่อให้เข้าใจปัญหาของแต่ละฝ่าย
- เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางแก้ไข

๔. การแก้ไขข้อพิพาท

- ใช้เทคนิคการเจรจาแบบบูรณาการ (Integrative Negotiation) เพื่อให้ทุกฝ่ายได้

ประโยชน์ร่วมกัน

- ระดมสมองเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้จริง

๕. การปิดการไกล่เกลี่ย

- สรุปข้อตกลงที่ได้จากการไกล่เกลี่ยและให้คู่กรณีลงนาม
- แจ้งผลการไกล่เกลี่ยและแนวทางดำเนินการต่อไปหากยังไม่ได้ข้อยุติ

๘. ฝึกปฏิบัติหัวข้อ “เทคนิคการใช้เครื่องมือด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สำหรับการจัดการเหตุรำคาญ” โดย อาจารย์ทัษัษ หิรัญเรือง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย และอาจารย์ดวงสิทธิ์ วิมุกตายน นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

๘.๑ หลักเกณฑ์และความสำคัญของการตรวจสอบกลิ่นรบกวน

การตรวจสอบกลิ่นรบกวนมีเป้าหมายเพื่อ

๑. พิจารณาว่า กลิ่นจากแหล่งกำเนิดก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือไม่
๒. ใช้เป็นแนวทางสำหรับเจ้าพนักงานตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๘.๒ วิธีการตรวจวัดกลิ่นรบกวน

๑. การดมโดยผู้ตรวจสอบกลิ่น (Field Olfactometry)

- ใช้เทคนิคการดมกลิ่นแบบ Dilution to Threshold (D/T)
- กำหนดอัตราการเจือจางของกลิ่นที่สามารถตรวจจับได้

๒. คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกลิ่น

- อายุระหว่าง ๑๘ - ๖๐ ปี
- ไม่มีโรคภูมิแพ้หรือโรกระบบทางเดินหายใจ
- ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ และไม่คุ้นเคยกับกลิ่นที่ตรวจสอบ

๓. การกำหนดค่ามาตรฐานความเข้มข้นของกลิ่น

- โรงพยาบาล / สถานศึกษา: D/T < ๒
- ที่พักอาศัย / ชุมชน: D/T < ๔

๘.๓ กระบวนการตรวจสอบกลิ่นรบกวน

๑. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดกลิ่น
๒. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลผู้ร้องเรียนและสภาพอากาศ
๓. ตรวจสอบวัดค่าความเข้มข้นของกลิ่นในจุดที่ได้รับผลกระทบ
๔. วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงาน

๘.๔ ประเภทของกลิ่นรบกวนที่พบมากที่สุด

๑. กลิ่นจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานเคมี โรงงานฟอกหนัง
๒. กลิ่นจากฟาร์มปศุสัตว์ เช่น โรงเลี้ยงหมู โรงฆ่าสัตว์
๓. กลิ่นจากขยะและสิ่งปฏิกูล เช่น บ่อขยะ บ่อบำบัดน้ำเสีย

๘.๕ วิธีการตรวจสอบปัญหากลิ่นรบกวน

๑. การสำรวจแหล่งกำเนิดกลิ่น
 - ตรวจสอบสถานประกอบการหรือกิจกรรมที่ปล่อยกลิ่น
๒. การตรวจวัดกลิ่นในสภาพแวดล้อมจริง
 - พิจารณาทิศทางลม สภาพอากาศ และระดับความเข้มข้นของกลิ่น

๘.๖ หลักการตรวจสอบเสียงรบกวน

๑. ใช้มาตรฐาน SOP (Standard Operating Procedure)
๒. ตรวจวัดระดับเสียงในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อประเมินผลกระทบ

๘.๗ วิธีการตรวจวัดเสียงรบกวน

๑. การสำรวจแหล่งกำเนิดเสียง
 - ระบุประเภทเสียง เช่น เสียงเครื่องจักร เสียงดนตรี
๒. การใช้เครื่องวัดระดับเสียง
 - ใช้มาตรฐาน IEC ๖๑๖๗๒ Class ๑
 - กำหนดค่า A-Weighted (LAeq) เพื่อให้ได้ค่าที่แม่นยำ
๓. การกำหนดค่าระดับเสียงรบกวน
 - พื้นที่พักอาศัย: ๕๐-๕๕ dB(A)
 - พื้นที่อุตสาหกรรม: ๗๐-๗๕ dB(A)

๘.๘ กระบวนการตรวจสอบเสียงรบกวน

๑. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพื้นที่ที่มีปัญหา
๒. ตรวจวัดระดับเสียงในเวลาต่างๆ เพื่อวิเคราะห์แนวโน้ม
๓. บันทึกข้อมูลและสรุปผลการตรวจสอบ

๘. ประโยชน์ที่ทางราชการ/ประชาชนได้รับจากการฝึกอบรม/เข้าร่วมสังเกตการณ์

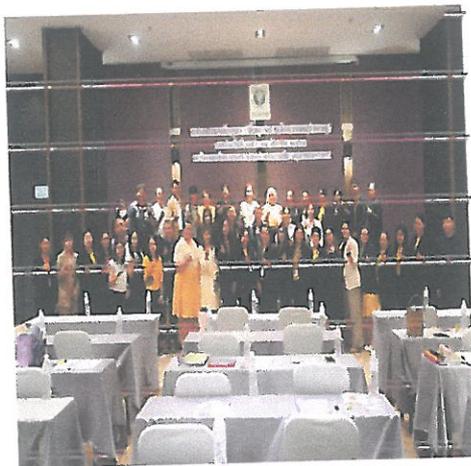
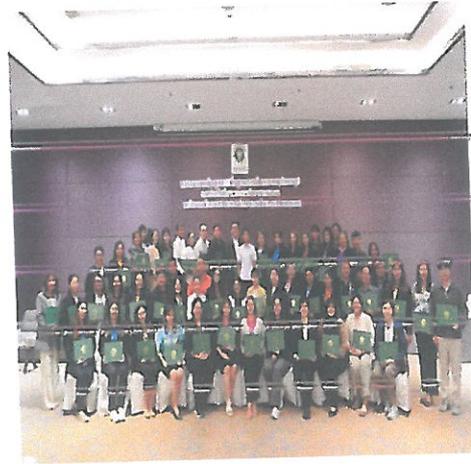
นำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญ สามารถจัดการกับปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญได้อย่างถูกต้อง ตามหลักการ และมีประสิทธิภาพ

๙. ข้อเสนอแนะ แนวคิดที่นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานที่สอดคล้องกับข้อ ๘

เพิ่มทักษะในการทำงาน เข้าใจในหลักพื้นฐานของการจัดการเหตุรำคาญ จัดการกับปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญได้ และสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้อย่างถูกต้อง ตามกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมาย

๑๐. รูปภาพประกอบ

ภาพการอบรมหลักสูตรพื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ



สม

(นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์)
นักวิชาการสุขาภิบาลปฏิบัติการ
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม



กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

กรมอนามัย

ขอมอบใบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์

ได้ผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

“หลักสูตรพื้นฐานการจัดการเหตุรำคาญ”

ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(แพทย์หญิงอัมพร เบญจพลพิทักษ์)

อธิบดีกรมอนามัย

ศ.สุภาวดี

(นางสาวสุภาวดี เสนาฤทธิ์)
นักวิชาการสุขาภิบาลปฏิบัติการ